

est ut eas intelligamus quæ de successione, vel justo labore proveniunt. Quæ tamen et ipsæ iniquitatis dicuntur, quasi inæqualitatis, quia cum eas in proprietatem tenemus, æqualitatem cum aliis hominibus non servamus. Sunt ergo illæ de quibus amicos facere præcipimur divitiæ, iniquitatis et justitiæ. Iniquitatis quidem quantum ad Deum, qui omnia communibus creat usibus; justitiæ vero quantum ad sæculum, quia sæculari justitia possidentur ab hominibus. Divitiæ ergo quæ juste possidentur in terra, et injustæ sunt quantum ad divinam justitiam, et justæ sunt quantum ad terrenam. Divina justitia cujuslibet proprietatis possessionem arguit, terrena justitia proprietatis alicujus possessionem defendit. Per terrenam justitiam homines propria colligunt, per divinam justitiam sua communia faciunt. Divitiæ vero quæ sunt ex scelere, omnino sunt injustæ. Næc ulla justitia comprobatur, quas etiam terrena condemnat. Et istæ nullo modo Deo sunt

offerendæ, quia de scelere sunt acquisitæ. Et tamen reddendæ sunt cito, imo projiciendæ, ne malefactor inveniat in male cepto perseverare. *Ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula.* Exponit hic quod dixerat *recipiant me in domos suas.* Mansiones enim æternæ domus sunt eorum quibus impenditur misericordia; domus, inquam, eorum non possessione, sed causa; non possessione quod eas possideant, quas forsitan non possidebunt, sed causa, quia scilicet causa sint suis benefactoribus possidendi. In suas ergo domos vos recipiunt, quando in æternas mansiones nos esse faciunt. Suas enim reputamus, quas non nisi per eos accipimus; quas nobis quasi retribuunt propter beneficia quæ receperunt, et propter misericordias quas acceperunt temporalium, æternorum retributores existunt, per eum qui pro ipsis reddit quod ipsi debuerunt, Dominum nostrum Jesum Christum qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

BEATI OTHONIS

EPISCOPI CAMERACENSIS

LIBER SEU HOMILIA DE VILICO INIQUITATIS

(MARTENE, *Anecd.* V, 853, ex ms. Prætelensis monasterii.)

ADMONITIO PRÆVIA

De Odone episcopo Cameracensi ejusque scriptis præter Herimannum, qui de eo pluribus agit in *Historia restorationis monasterii S. Martini Tornacensis*, Spicilegii tom. XII, hæc habet Henricus de Gandavo in libro *De illustribus Ecclesiæ scriptoribus*, cap. 4: *Odo Cameracensis episcopus scripsit homiliam pulchram in Evangelium secundum Lucam: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum. Exposuit etiam canonem missæ Te igitur. Scripsit etiam ad Wilbodonem monachum Affigeniensem disputationem, quam habuerat cum quodam Judæo de mysterio incarnationis Dominicæ sub dialogo, adnotatis prima sui nominis et prima Judæi secum disputantis litteris.* Et Joannes Trithemius in libro *De scriptoribus ecclesiasticis: Odo episcopus Cameracensis, vir in Scripturis sanctis eruditus, et in litteris humanis nobiliter doctus, ingenio subtilis, et clarus eloquio, in componendis et declamandis homiliis ad populum veterum more non mediocriter insignis, scripsit disputationem quam habuerat cum quodam Judæo de mysterio Dominicæ incarnationis sub dialogo, adnotata prima sui nominis littera et Judæi secum disputantis.*

Ad Wilbodonem monachum, librum 1.

In canonem missæ, librum 1.

De vilico iniquitatis, librum 1, Homo quidam erat dives.

Homiliæ et epistolæ plures.

Et quædam alia non pauca composuit, quæ ad notitiam meam non venerunt.

Ex duobus hisce testimoniis conficitur homiliam

de vilico iniquitatis, quæ sub nomine Othonis cum aliis ejus opusculis edita est tomo XXI Bibliothecæ Patrum Lugdunensis esse non nostri Othonis, utpote quæ pro sui brevitate nec *pulchra homilia*, multo minus *liber* dici potest, nisi forte quis dicat ipsum duas scripsisse homiliæ de vilico iniquitatis (plures enim homiliæ composuit), unam breviorum, alteram prolixiorum et pulchram, quæ et libri nomine donari potest. Qui duo characteres egregie conveniunt sequenti homiliæ, ex veteri codice Prætelensi hic editæ, cujus stylus aliunde apprime concinit cum aliis ejusdem operibus. Fuit autem Odo ex abbate S. Martini Tornacensis episcopus Cameracensis electus anno 1105; obiit in monasterio Aquincinensi anno 1113, in quod dimisso episcopatu se receperat. De eo insignem habemus epistolam monachorum Aquincinensium encyclicam, quam hic ex mss. Aluensi et Tornacensi præmittere juvat.

Aquincinensis cœnobii humilis congregatio, omnibus qui salutis suæ solliciti sunt, salutem in Domino.

Salutem, dilectissimi, vobis mandamus, quatenus orationibus vestris de tristitia quæ nos premit relevari mereamur. Heu amara mors quæ fratres dividit et dissociat amicos! Unde tibi hæc potestas? Post crucem Christi quis hæc tibi restituit? Certe ille te prostravit, ille te vicit, qui dudum per prophetam tibi minabatur: *Ero mors tua, o mors, morsus tuus ero, inferne* (*Os.* XIII, 14). Si ergo mors Christi tibi nocendi vires ademit, quomodo eos mori cogis quos ipse semper victuros secum de morte redemit. Eju-

B. ODONIS DIPLOMATA.

I.

Confirmat donationes factas abbatia Jettensi, nunc Diligemiensi, ordinis Præmonstratensis.

(Anno 1106.)

[MIRÆUS, *Opp. diplom.* II, 958, ex mass. archivii capit. Anderlecht.]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis, Odo, Dei gratia Cameracensium episcopus, pacem et salutem cunctis Christi fidelibus.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam futuris quam præsentibus, quod in diebus nostris instinctu et hortatu nostro atque Walthelmi abbatis, Everaldus Rodolphus Tornacensis, ob uxoris suæ, Helwildis, animæ memoriam, concessione et traditione Galteri filii sui decem et octo terræ bonarios cum domistationibus ad ipsos pertinentibus, et cum prato trium partum jugeri, liberos ab omni advocatia Ecclesiæ Jettensi et Walthelmo abbati atque successoribus ejus tradidit, absque alicujus contradictione.

Quidquid autem juris habent in hoc beneficio, Waltherus sacerdos, et Goda vidua quædam religiosa supradicta Everardo Rodolfo coram hominibus suis, antea tradiderant et exstucaverant.

Quicumque aliquid horum infringere præsumperit maledictioni atque execrationi subiaceat. Pax igitur et benedictio conservaturos contegat; dissipatores vero ultio æterni ignis cum diabolo feriat.

Et huc hoc ratum et inconvulsum permaneat. Paginam hanc subnotato testimonio sigilli nostri auctoritate armamus.

Actum Cameraci anno 1106, præsulatus nostri anno primo.

II.

Privilegium pro ecclesia canonicorum S. Joannis Baptistæ in urbe Valentianensi, quæ nunc est abbatia regularium ordinis S. Augustini.

(Anno 1107.)

[MIRÆUS, *ubi supra*, p. 675.]

ODOARDUS, Cameracensium episcopus.... Libenter canonicorum ecclesiæ S. Joannis Baptistæ, cui Deo auctore, ipsi in Valentianis deserviunt, studui

(5) Merlebeek, parochia hodie diocesis Mechliniensis, ad Scaldim fluvium, sub decanatu Oirdeghemensi; Toparchia familiæ de Triest Gandavi.

(6) Rothen; alias Schelde-Rode; hodie marchionatus de Rhodes; sub decanatu Oirdeghemensi in diocesi Mechliniensi; olim appendix parochiæ de Merlebeek; ast modo parochia specialis.

(7) Bottelaer, pagus sub decanatu Oirdeghemensi; cultu erga B. matrem Annam celebris; in quo et carmelitæ calceati ab anno 1607 conventum crexerant.

(8) Holthem, hodie Letter-Hauthem, ad distinctionem alterius pagi vicini dicti S. Lievens-Hauthem,

A piæ petitioni acquiescere. Hi enim petierunt a me altare de Estruem (sed maxime Tiegerus concanonicus eorum, qui altare illud tenerat) liberum a persona ecclesiæ præfatæ tradi: quod et obtinuerunt.

Signum Wedrici abbatis Altimentensis cœnobiai.

S. Lamberti Crispiniensis.

S. Alardi Cellensis abbatis.

S. Reincri abbatis de Lætitia.

S. Ivonis decani.

Actum anno millesimo centesimo septimo, præsulatus vero mei quarto, indictione secunda.

III.

Confirmat abbatia S. Petri ordinis S. Benedicti juxta Condavum, altaria in sua diocesi constituta.

(Anno 1108.)

[MIRÆUS *ubi supra*, t. III, p. 665, ex archivis abbatia S. Petri.]

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Ego Odo, per Dei miserationem Cameracensium episcopus, omnibus Christianis salutem et gloriam sempiternam.

Si Salvator noster Christus Jesus sanctam fundavit Ecclesiam, quod est cum dicit: *Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*: tunc ad ipsius exemplum multum laborare debemus, ut ipsa per nos crescat, semperque in melius augmentetur.

Audivimus itaque preces domni abbatis Sigeri, prioris Gozelini, domnique Ansboldi præpositi, ceterorumque venerabilium fratrum in cœnobia B. Petri apostolorum principis, in loco Blandiniensi monachalem vitam agentium, et pro salute nostra nostrorumque prædecessorum altaria sua, quæ per personas tenebant, amodo eis canonice et absque personis libera in perpetuum possidere concedimus.

Altare videlicet de Merlebecca (5) cum appenditiis suis, Rothen (6) et Bottelaer (7). Altare de Holthem (8). Altare de Materna (9). Altare de Bostut (10), cum appenditio Rosbecca (11). Altare de

sub eodem decanatu.

(9) Materna, vulgo Maetere, prope Aldenardam, sub decanatu Rothnacensi, in diocesi Mechliniensi. De acquisitione hujus altaris vide diploma p. 944, apud Miræum.

(10) Bostut hodie Bosta, vulgo Roobort, parochia ejusdem diocesis, sub decanatu Rothnacensi.

(11) Roosbeek, hodie appendix dictæ parochiæ de Bost. Sunt et alibi plures ejusdem nominis parochiæ, atque imprimis duæ sub hoc diocesi; una sub decanatu Thenensii altera alias dicta *Rebecque*, sub decanatu Lecuwensi S. Petri.

Hillinghem (12). Altare de Dulciaco (13) cum appenditio suo de Nigella (14). Hac quidem conditione, ut abbas vel prior monasterii synodos Cameracensis episcopi custodiat, juraque pontificalia, per singulos annos episcopo sive ministris ejus, absque ulla contradictione persolvat; sacerdotes vero eorum altarium de manu episcopi vel alicujus ministri sui curam animarum accipiant; neque capitula archidiaconi aut decani sui observare contradicant.

Si quis ergo huic nostro decreto contraire tentaverit, hunc, auctoritate Dei ejusdemque apostoli Petri et nostra, a corpore sanctæ matris Ecclesiæ sequestramus, et ne in futuris temporibus aliqua occasione deleatur, nostri sigilli impressione subsignamus.

Ad hujus auctoritatem privilegii confirmandam, testes advocantur idonei.

- S. Fulgentii abbatis Affligemiensis.
- S. Tancredi abbatis Eham.
- S. Emellardi abbatis de Gerardimonte.
- S. Rodulphi archidiaconi.
- S. Theodoric archidiaconi.
- S. Ansell archidiaconi.
- S. Everardi archidiaconi.
- S. Gonfridi S. Mariæ canonici.
- S. Gerardi similiter canonici.
- S. Lamberti canonici.
- S. Mazelini canonici.
- S. Segardi decani (15).
- S. Liberti subdecani.
- S. Alberonis Rothnacensis canonici

Factum est hoc anno Dominicæ Incarnationis 1108, indictione prima, prædicti vero pontificis anno tertio. Salus, honor et gloria omnibus Christianis.

IV.

Confirmatio Teneræmondanorum canonicorum collegii,

(12) Hilleghem, parochia ejusdem diocesis, sub decanatu Oirdeghemensi.

(13) Dulciacum, vulgo *Doucy*, parochia Hannoniæ, sub diocesi Cameracensi, Oulho I imp. eam confirmavit huic abbatiæ ab anno 966 juxta Miræum tom. I pag. 261.

(14) Nigella, vulgo *Noielles*, parochia diocesis Cameracensis, olim appendix præcedentis.

(15) Segardus decanus iste in serie decanorum metropolitane ecclesiæ Cameracensis, a PP. Benedictinis auctoribus Novæ Gall. Christ. prætermisus fuit ad an. 1108.

Nota etiam, quod decanus hujus ecclesiæ non nisi post archidiaconos subsignaret, qui proinde locum præminentis obtinebant, uti vides ex alio diplomate ejusdem anni, apud Miræum, pag. 82.

(16) Odardus sive Odo, ex primo abbate monasterii S. Martini Tornacensis, factus episcopus Cameracensis, obiit anno 1115.

(17) Remigius alias Ringotus, cognomento Calvus, collegii canonicorum et ecclesiæ Teneræmondanæ fundator, anno 1106 vivere desiit; ut in ejusdem ecclesiæ libro Obituario, ut vocant, legitur.

Biennio post Adelwidis, quondam Remigii uxor, nunc vidua, confirmationem hanc fundationis ab Ojardo episcopo impetravit.

a *Remigio seu Ringoto Calvo, Teneræmondæ domino, ejusque conjugæ Adelwidæ fundati.*

(Anno 1108.)

[MIRÆUS, ubi supra, t. I, p. 82.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis. Amen.

ODARDUS (16), per gratiam Dei episcopus Cameracensis, pro salute animæ suæ, meorumque prædecessorum, pro magna Ecclesiæ devotione, dominæ Adelwidis, venerabilis uxoris Remigii (17) Teneræmondani, et omnimoda supplicatione canonicorum Teneræmondensium, eos ab omni persona, omni-que laica vexatione, auctoritate Dei et nostra emancipavit, et canonicis ejus Ecclesiæ canonicam libertatem assignavit, concedentes ut decanus, qui canonicorum ibidem Deo famulantium curam haberit, in Ecclesiæ malefactores excommunicandi potestatem habeat. Sic tamen ut eadem Ecclesia, pro libertatis memoria, tres Teneræmondensis monete solidos decano Bruxellensi ad usus nostros singulis annis persolvat.

Duo ecclesiæ altaria de Opwyck et Lebbecke ecclesiæ Teneræmondensis, sanctæ scilicet Trinitatis, et S. Christianæ, solummodo ad ædificia sive ornamenta ecclesiæ retinenda, libera canonicè tradidi: in quibus salvis, nostris redditibus pontificalibus, presbyteri per decanum et canonicos statuatur, et ipsi nobis vel ministris nostris ad curam suscipiendam præsententur.

Præfatæ quoque Ecclesiæ alodia de Winsia in campis, in silvis, in pratis, de Morsele in campis, in silvis, in pratis, de Gheverghem in campis, in silvis, in pratis cum omni justitia terræ et silvæ, libere et integre confirmamus; solis canonicis usibus profutura.

Præterea quæcumque a quibuscunque in terris, in silvis, in pratis, seu in aliis possessionibus præfatæ Ecclesiæ oblata sunt, vel in posterum offerri

Post Ringotum Guilielmus advocatus Atrebatensis Bethuniæ et Teneræmondæ dominus ejusque conjux Mathildis varias decimas ecclesiæ Teneræmondanæ contulerunt: illamque donationem rogatu Mathildis viduæ confirmavit Joannes de Bethunia Cameracensis episcopus, frater Guilielmi advocati, ut ex diplomate constat anno 1217 dato. Eadem Mathildis a morte mariti tres sacellanias in totidem canonicatus convertit. Exstat de ea re diploma anno 1215 datum.

Non multo post etiam aliæ capellanæ, quas Mathildis instituerat, in canonicatus conversæ sunt a Roberto filio, ut creditur; et sic duodecim præbendas numerus adactus est, quarum omnium jus, patronatus et collatio ad Flandriæ comitem tanquam Teneræmondæ dominum spectat.

Anno autem 1632 facta est unio sive confusio proventuum omnium præbendarum sub illustrissimo ac reverendissimo domno Antonio Triest Gandavensium episcopo, consentiente capitulo, ipsoque rege.

Plura vide apud Lindanum in Teneramunda lib. I cap. 6, et lib. II, cap. 2.

Vide genealogiam dominorum Teneramundæ in Chronico Belgico ad annum 1248.

contigerit, modis omnibus ad canonicorum usus A permanere ac conservari decernimus. Quæ bona, ne tradentur oblivioni, nostri sigilli imaginatione signamus: et ne ab aliquo violentur, auctoritate Dei et nostra, sub anathemate prohibemus. Hujus confirmationis testes sunt:

- Signum Rodolphi archidiaconi.
- S. Anselmi archidiaconi.
- S. Everardi archidiaconi.
- S. Sigardi decani.
- S. Lamberti subdecani.
- S. Lamberti, Sanctæ Mariæ canonici.
- S. Gerardi canonici.
- S. Marcellini canonici.

Peractum est hoc, anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo octavo, indictione prima, prædicti episcopi anno tertio.

Salus et gloria omnibus Christianis.

V.

Concedit abbatiæ de Cortemberghe, monialium ordinis S. Benedicti juxta Bruxellam, altaria de Cartembergh, Noueghem et Quædercbe.

(Anno 1110.)

[MIRÆUS ubi supra, t. II, p. 969, ex archiv. ms. capit. Anderlecht.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Obo, Dei gratia Cameracensis episcopus, cunctis Christi fidelibus salutem, in Christo Jesu.

Noverint tam futuri quam presentes quia, dum loca parochiæ meæ perquirerem, quænam sub religione, quænam alio modo essent, inveni locum apud Curtemberge ducis Codefridi assensu et auxilio nec non et advocatorum Arnulphi et Goltcrii servitio ancillarum Dei jam ex parte decoratum quem precibus archidiaconorum meorum, et fidelem, ampliare curavi; in eo scilicet quod altare illud a debitis annuatim obsoniis episcopalibus liberum mei auctoritate feci, et debita illa in usus inibi Deo ac sanctæ, ejusdem genitrici Mariæ sanctoque Amando famulantium perdonavi.

Concessi etiam altare de Quatrebbe (*alias* Querps) et altare de Nethengen (*al.* Nosseghem) prædictæ ecclesiæ; libera a personis. Sic tamen, ut per singulos annos jura episcopalia episcopo et ministris ejus ex eisdem solvantur.

Statui siquidem, ut presbyteri horum et supradicti altaris, de manu episcopi curam animarum accipiant, capitula archidiaconi et decani observent; abbatisa loci illius in festivitate Lucæ evangelistæ ad synodum Cameracensem veniat.

Si quis autem contra hoc nostræ institutionis privilegium venire tentaverit, fiat reus, et alienus a conspectu Domini, donec resipuerit.

Et, ut hoc fixum maneat, subtersignatorum testimonio corroboravi.

- S. domni Fulgentii abbatis Affligimensis.
- S. domni Gisleberti Ehamensis abbatis.
- S. Raldulfi eorundem altarium archidiaconi.

- S. domni Gualtelmi Jettensis abbatis.
- S. domni Martini Bornehensis abbatis.
- S. Evrardi archidiaconi.
- S. Gualberti Islensis.

- S. Bernardi, Gerardi, Mozolini, canonicorum.
- S. Gisleberti.
- S. Thitboldi Ronnacensium.

Actum anno incarnati Verbi 1110, præsulatus vero mei v, indictione iii, epacta xxviii.

VI.

Varias ecclesias liberas, aliaque beneficia concedit abbatiæ Jettensi seu Diligemensi, ord. Præmonstr. (Anno 1112.)

[MIRÆUS ubi supra, II, 959.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, ego B Obo, Dei gratia Cameracensis episcopus.

Cellam quæ sita est in villa quæ Jetta nuncupatur, ad laudem Domini nostri Jesu Christi in honorem S. Mariæ virginis, octavo Kalend. Octobris, Deo annuente dedicavi, atriumque assignatum benedixi, et, ut ad nullum cujuscunque hæreditatis, præter sedem Cameracensis Ecclesiæ respiceret, liberam confirmavi. Et, si pro alicujus culpa inhanpitur terra, remotis omnibus inbannitis hæc cantet Ecclesia.

Et quia nos omnium domesticorum in exaltatione sanctæ Ecclesiæ promptissimorum bonæ voluntati congaudere debemus, decet nos etiam, si quid a nobis petierint, non abnuere, ut semper ad vitam proficiant, nostro exemplo præeunte.

C Ego itaque petitionem Galtelmi abbatis filii mei, quem propriis manibus consecrari non reprobendam æstimavi, quærentis ut parochialem ecclesiam Jettensem cum appendicio suo Gonshoren, et Mosen-gensem ecclesiam atque Humbecensem libertate donarem.

Quam petitionem bonam judicans, ideoque paterne exaudiens, prædictas ecclesias ab omni exactione debitisque obsoniis liberas facio; et in ecclesia S. Mariæ Jettensi fratribus trado.

Deinde benigne concedo, ut suam electionem libere habeant in abbate constituendo: electus vero Cameracensi episcopo præsentetur, ut ab eo sine ulla contradictione consecratur.

D Ipse quoque abbas ad synodum ire non cogatur, nisi sigillatis episcopi litteris fuerit admonitus.

Ad usus autem fratrum in hoc loco Deo famulantium, beatique Augustini regulam observantium Onulphus de Wolverthem, homo liber ac timens Deum, fundator ecclesiæ, ob redemptionem animæ suæ animarumque matris suæ Avæ, conjugisque suæ Remudis, parentumque ac filiorum suorum Wilhelmi, Walteri, Lamberti, Sigeri, Godescalci, Eustacii, Arnoldi, nobilisque filię suæ Avæ, xiv alodii sui bonarios, et cambam cum appendiciis suis, quæ solvit singulis annis, x; et vi modios avenæ ad mensuram Bruxellensem, et alodium molendini in Jetta, et decimam quam habebat in Wolverthem, alodiumque decimæ de Melbroeck, Deo suæque

sanctæ Genitrici servientibus in supradicta ecclesia A
trahidit.

Defuncto filio suo Lamberto ix terræ bonarios
eidem dedit ecclesiæ; pro anima Willelmi filii sui
vi terræ bonarios contulit; pro anima Sigeri dede-
runt fratres sui et domina Ava soror ipsorum ix
terræ bonarios et decimam totius villæ, cum ix
manipulis dividitur, duos manipulos et tertiam par-
tem alneti super addiderunt.

Eustacius vi solidos dedit in Rochem (*vulgo* Ros-
sem, appendix de Wolverthem), domina Ava et
frater ejus allodium xii bonariorum, secus villam
quæ dicitur Selloca, ecclesiæ dederunt.

Nostræ vero dedicationis officio interfuerunt duo
liberi homines Waltherus et Arnoldus filii Onulphi
cum sorore eorum domina Ava, qui omnes donum
prædictorum beneficiorum renovaverunt et altari in
mea præsentia legitime attulari fecerunt.

Ut autem hoc ratum omni tempore habeatur,
atque a nullo præsumptore maligno violetur, quos-
libet dissipatores horum beneficiorum a sinu matris
Ecclesiæ segregatos publice excommunicavi, nisi ad
emendationem et satisfactionem venerint.

Actum est hoc anno Dominicæ Incarnationis 1112,
præsulatus nostri anno vii, imperante Henrico V.

Testes hujus confirmationis sunt hi :

Signum Joannis archidiaconi.

S. Ancelli archidiaconi.

S. Rodulphi archidiaconi.

S. Theoderici archidiaconi.

S. Everaldi archidiaconi.

S. Erlealdi archidiaconi.

S. Adæ abbatis.

S. Reneri abbatis.

S. Goffridi abbatis.

S. Ernaldi abbatis.

S. Mastellini.

S. Livini, capellanorum.

S. Roberti cantoris.

Gerardi.

Herevardi. Ego Gerinbaldus legi et recognovi.

VII.

Privilegium pro ecclesia Nivellensi.

(Anno 1112.)

[*MIRÆUS ubi supra, I, 676.*]

Odo, Dei gratia Cameracensis episcopus, omnibus
sanctæ Dei Ecclesiæ filiis in perpetuum.

Ego piæ petitioni Richetæ, abbatissæ S. Gertrudis
Nivellensis Ecclesiæ, annuens, audiens etiam preces
dominarum monasterii et canonicorum, altaria,
quæ hactenus in episcopatu Cameracensi per perso-
nas tenebant, jam omnino absque personis libera
Ecclesiæ trado.

Altaria sunt hæc, altare de Iterna, altare de Ro-
bbecca cum appenditio hainueres, altare de Mer-

(18) Wenemarus. Vide litteras foundationis a We-
nemaro factæ lib. 1 Diplom. Belgic., cap. 45 et
46.

(19) Bornhem, municipium Wasæ, ubi olim erat

beccha, altare de Wambeccha cum appenditio Nath'
altare de Lombeccha, altare de Goy, altare de
Altres, altare de Guislines, altare de Luvroila. Hujus
nostræ concessionis testes sunt :

S. Rudolphi archidiaconi.

S. Erlebarði præpositi.

S. Erlebarði decani.

S. Alexandri decani.

S. Segardi decani.

S. Machelini decani.

S. Walteri abbatis Lobiensis.

S. Guidrici abbatis Altimontensis.

Fulgentij abbatis Hafflingensis.

Actum est anno millesimo centesimo duode-
cimo, indictione quinta superscripti vero pontificis
B anno septimo.

VIII.

*Bornheimensis abbatiæ fundationem ac dotationem
a Wenemaro castellano Gandensi circa annum
1100 factam, approbat.*

(Anno 1112.)

[*MIRÆUS ubi supra, I, 571.*]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, ego
Odo, Dei gratia Cameracensis episcopus, cunctis
Christi fidelibus salutem.

Volo notum fieri tam futuris quam præsentibus,
quod Wenemarus (18) Gandensis castellanus, prævi-
dens sibi, et consulens, ob remedium animæ suæ, et
suorum omnium fidellum defunctorum, dispergit
C terrestria, ut metat celestia.

Terram enim jacentem in parochia Bucholt, vi-
ginti mensurarum, quæ erant Everholdi presby-
teri, et quatuordecim admoti, et dimidiam Frede-
nodi, et mensuram unam et dimidiam Boltronis et
tertiam partem allodii quod vocatur Mulnemerholt,
in parochia Steens ab omni exactione laica liberam,
ecclesiæ Bornheim (19) cujus ipse fundator est, dedit.
Eo tamen tenore, ut si aliquid rei inutilis, ibidem
accederet discussione dignum, ipse Wenemarus,
vel suus posterus cum fratribus quasi confrater
suus, non cum dominio, non cum potestate ad dis-
cussionem ejusdem rei; communi et charitativo
consilio redeat, et ejus rogatu anathematizetur, qui-
D cunque posteriorum ultra hæc dominium vel exactionem
ullam fuerit ausus facere.

Hoc etiam ego Odo episcopus eidem Ecclesiæ au-
thenticavi, et sigilli mei impressione confirmavi.
Addidi quoque ut, si quis bona ejusdem Ecclesiæ
diripiens, pacem et instituta Ecclesiæ infregerit,
gladio anathematis feriat. Si quis autem ejusmo-
di ecclesiam intrare præsumpserit, ecclesia a Dominico
cesset officio, donec exierit. Et si tota patria offen-
sionem aliquorum inbanniat, remotis sæcularibus
laicis Ecclesia non cesset, sed sub silentio carctet.

abbatia canonicorum regularium, quæ dein trans-
mutata fuit in monasterium Benedictinorum, sub
abbatia Affligiensis. Vide, lib 1 Diplom. Belgic.,
cap. 49 et 50.

Hoc vero subtersignatorum testimonio corrobo
ravi.

Signum meimet Odonis episcopi.
S. Radulfi ejusdem altaris archidiaconi.
S. Ansellii archidiaconi.
S. Theodorici archidiaconi.
S. Everardi archidiaconi.
S. Erleboldi præpositi.
S. Elebodi decani.

Signa abbatum.

Sig. Gilberti de Eiham.
S. Snellardi de Geraldmont.
S. Amboldi de Gandavo.

S. Reineri de Sancto Sepulchro.
S. Gotridi de Novo Castello.
S. Fregdonis decani ejusdem altaris.
S. Segardi de Helles,
S. Riberti decani.
S. Alexandri decani de Hal.
S. B rnardii de Waisch, et Fulcardi fratris sui.
S. Cunrardi decani de Gandava.
SS. Meinardi Tangradi, Gommari.

Actum est hoc Cameraci in synodo, in Dies
Martii, anno incarnati Verbi 1112, præsulatus vero
mei vii.

APPENDIX AD B. ODONEM

EXCERPTA

Ex libro Godefridi, Remensis magistri, cui titulus : *Somnium de Odone Aurelianensi.*

(MABILL., *Annal.*, V, App. p. 651.)

Abdiderat celerem sol pronus in æquora cursum

Astitit Odo, meos magnum decus inter amicos...

*Multis laudat ejus dotes, tum de ejus prosapia sic
prosequitur :*

Quem genus a proavis, et linea sanguinis alti
Ornat, ab ingenuis tota trahenda viris.
Quorum res gestas, titulos, pacem, horrida bella,
Flaventis Ligeris unda silere nequit.
Hunc super innumero fregerunt agmine castra,
Sic qua fuere suis ausa nocere viris.
Hunc super hostiles armis stravere catervas,
Hunc super indomitos edomucere viros.
Ortus ab his atavis, et ab his majoribus Odo,
Contiguus cælo jure videndus erat.
Sed licet et generis cesset clarissimus ordo
Tantus et ad laudem nil operetur honor,
Sufficit ingenii liquidissima vena profundi,
Et quod se infudit tota Minerva sibi.
Sic certe deducta mihi sua carmina fiunt,
Ut si quis docili pollice fila trahat,
Nil illic quod corda oneret, quod prægravel aurem,

B Quodque supervacuum jure vocetur opus...

*Pluribus laudat ejus versus, tam narrat quomodo
ei in somno visus fuerit.*

Denique me modico speculatus tempore, sedit.
Et tacita tetigit pectora nostra manu,
Atque ait : Odo tuus subii tua lecta, tuoque
Proximus assideo, mi Godefride, thoro ;
Sed nec vectus equo, nec cerula per freta vela,
Nec pedibus veni, labilibusve rotis.
Aera per vacuum, suspensio corpore pennis,
A Genabo Remis me levis aura texit...

*Multa habet de desiderio eum videndi, quo actus ita
venerit.*

C Sic ergo me ventis credens te propter, amice,
Non timui dubias pendulus ire vias.
Et quia nostra tibi sunt semper opuscula cordi,
Nec sunt arbitrio projicienda tuo.
Attulimus qui bella canit Trojana libellum,
Quem tu sæpe tibi me recitare facis...

*Orat, ut recitet quæ de bello Trojano carmina
ediderat.*

ANNO DOMINI MC.

WALTERIUS CABILONENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA.

(*Gallia Christiana nova*, tom. IV, p. 887.)

Walterius seu Gualterius et Walterus post diuti-
num interpontificium, tandem omnium votis et as-
sensu electus est Cabilonensis episcopus an. 1060.
Electionis chartam, quia tum ob antiquitatem, tum